

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

TAKAITATTUN SAKONNI BIYU A KAN ZAKKA DA AZUMI

Hausa

هوسا

رسالتان موجزتان في الزكاة والصيام

Shehin Malami

AbdulAzeez Bn Abdullahi Bn Baaz

Allah - Madaukakin sarki - Ya yi masa rahama

رِسَالَتَانِ مُوجَزَتَانِ فِي الزَّكَاةِ وَالصِّيَامِ

TAKAITATTUN SAKONNI BIYU A KAN ZAKKA DA AZUMI

سَمَاحَةُ الشَّيْخِ

عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ

رَحْمَةُ اللَّهِ

Shehin Malami

AbdulAzeez Bn Abdullahi Bn Baaz

Allah - Madaukakin sarki - Ya yi masa rahama

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

TAKAITATTUN SAKONNI BIYU A KAN ZAKKA DA AZUMI

Shehin Malami

AbdulAzeez Bn Abdullahi Bn Baaz

Allah - Madaukakin sarki - Ya yi masa rahama.

SAKO NA FARKO

A kan wasu bincike-bincike masu muhimmanci akan zakka.

Da sunan Allah Mai rahama Mai jin kai

Godiya ta tabbata ga Allah Shi kadai, tsira da aminci su tabbata ga wanda babu wani annabi a bayansa, da alayen sa da sahabban sa, bayan haka:

Abinda yasa aka rubuta wadannan bayanan shi ne, yin nasiha da tinatarwa akan wajibcin zakka, wacce mafi yawancin musulmai suka yi sakaci da ita, ba su fitar da ita ta hanyar da aka shara'anta ba, tare da girman sha'aninta, da kuma kasancewarta daya daga cikin rukunan musulunci biyar, wafanda gininsa ba ya daidaituwa sai akansu; saboda fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -: «An gina musulunci akan abubuwa biyar: Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma lalle (Annabi) Muhammad Manzon Allah ne, da tsaida sallah, da

bada zakkah, da azumin Ramadan, da Hajjin (ziyartar) daki». Bukhari da Muslim sun haɗu akan ingancinsa.

Kuma wajabcin zakka akan musulmai, yana daga mafi bayyanar kyawawan Musulunci, da kuma kulawarsa ga sha'anin waɗanda suka karbe shi; saboda yawan fa'idajinta, da kuma tsananin bukatuwar talakawan musulmai zuwa gareta.

Daga cikin fa'idajinta: Tabbatar da igiyar soyayya tsakanin madawaci da talaka; domin cewa rayuka an dabi'antar da ita ne akan son wanda ya kyautata musu.

Yana daga cikinsu: Tsarkake rai da nisantar da shi daga dabi'ar kwauro da rowa, kamar yadda Alkur'ani mai girma ya yi nuni zuwa ga wannan ma'anar a cikin fadinsa Allah - Madaukakin sarki -:

﴿حُذِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا...﴾

(Ka karbi sadaka (zakka) daga cikin dukiyoyinsu, wacce za ta tsarkake su kuma ta gyara musu halayensu da ita) [al-Taubah: 103].

Daga cikinsu: Sabawa musulmi siffar kyauta da karamci da tausayawa mabukaci.

Kuma yana daga garesu : Jawo albarka da karuwa, da kuma maye gurbi (Allah Ya maye gurbin mafi alheri daga abinda mutum ya bayar) ga Allah, kamar yadda (Allah) Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿...وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ﴾

(Abinda kuka ciyar na wani abu, to Shi ne Mai maye gurbinsa, kuma Shi ne mafi alherin masu azirtawa) [Saba'a: 39], da kuma faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a cikin ingantaccen Hadisi: Allah yana cewa: «**Yakai dan Adam, ka ciyar zamu ciyar gareka...**», Zuwa wanin haka, daga fa'idoji masu yawa.

Hakika narko mai tsanani ya zo a cikin hakkin wanda ya yi rowa da ita, ko ya rage a wurin fitar da ita, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فُتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾﴾

(Wadanda suke taskance zinare da azirfa, kuma basa ciyar da su a tafarkin Allah, to ka yi musu bushara da azaba mai raɗaɗi. 34.

A Rānar da ake kōna shi a kanta a cikin wutar Jahannama, sai a yi lalas da ita ga gōshinansu da sāshinansu da bāyayyakinsu, (a ce musu): "Wannan ne abin da kuka taskace dōmin rāyukanku. To, ku dandani abin da kuka kasance kunā sanyāwa a taska) [al-Taubah: 34- 35], Dukkan dukiyar da ba'a bada zakkarta, to ita taska (kanzu) ce, wacce za'a yi wa mai ita azaba a ranar Alkiyama, kamar yadda ingantaccen Hadisi daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya yi nuni akan hakan cewa shi ya ce: «**Babu**

wani ma'abocin zinare ko azirfa, da ba ya bada hakkinsu, sai a ranar alkiyama ya kasance za'a kerasu a siffar farantai na wuta*, sai a kona shi a kansu a cikin wutar Jahannama, sai a yi wa sasanninsa da goshinsa da bayansa lalas, duk lokacin da suka kone, sai a dawo da su, a cikin wani yinin da gawargwadansa shekara dubu hamsin ne, har sai an yi hukunci tsakanin bayi, sai ya ya hanyarsa: Ko dai zuwa aljanna ko kuma zuwa wuta».

Sannan Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya ambaci mai rakuma da shanu da tumakai, wanda ba ya bada zakkarsu, kuma ya bada labarin cewa za'a yi masa azaba a ranar Alkiyama saboda su.

Kuma ya inganta daga Manzon Allah -tsira da amincin Allah su tabbata a gareshi- cewa shi ya ce: «Wanda Allah Ya ba shi dukiya, bai bada zakkarta ba, za'a kamanta masa wani maciji mai kora, yana da alamomi biyu, za'a rataya masa shi a ranar Alkiyama, sannan ya kama gyaffan bakinsa, sanna ya ce: Nine dukiyarka, nine taskarka», sannan Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya karanta fadinSa - Allah Madaukakin sarki -: (Kada wafanda suke yin rowar abinda Allah Ya ba su na falalarSa kar su yi zatan cewa hakan alheri ne garesu, a'a hakan sharri ne gare su za'a yi musu sakandami da abinda suka yi rowa da shi a ranar alkiyama) [Aal- Imran: 180].

Zakka tana wajaba a kan nau'uka huɗu: Abinda yake fita daga kasa na kwayoyi da 'ya'yan itatuwa, da dabbobin ni'ima masu kiwo, da zinari da kuma azirfa, da hajojin kasuwanci.

Kuma kowanne daga waɗannan nau'ukan guda huɗu suna da nisabinsu abin iyakancewa, zakka ba ta wajaba a abinda bai kai shi ba.

Nisabin kwayoyi da 'ya'yan itatuwa shi ne: Ausuki biyar, waski shi ne: Sa'i (kwano) sittin da Sa'in Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -, na dabino da zabibi da alkama da sha'ir da makanatansu (shi ne) sa'i ɗari uku da sa'in Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -, shi ne cikin tafi huɗu na hannun mutum madaidaicin halitta idan hannuwansa sun kasance a cike.

Kuma wajibi (wato abinda yake zakka) a cikin hakan shi ne ɗaya bisa goma, idan dabinan da kuma shukokin sun kasance ana shayar dasu ne ba tare da wata wahala ba, kamar ruwan sama da na koramai da idanun ruwa masu gudana da makamancin haka.

Amma idan sun kasance, ana shayar da su ne da ɗawainiya, da kuma wahala: Kamar abubuwan shayarwa da injina masu ɗago ruwa, da makamancin haka, to wajibi a cikinsu shi ne, rabin ushuri (rabin ɗaya bisa goma) kamar yadda Hadisi ya inganta da hakan, daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

Amma nisabin masu kiwo cikin rakuma da shanu da tumakai, to a cikinsa akwai bayanai daki-daki a cikin Hadisai ingantattu, daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -, mai kwaɗayin saninsa, yana da ikon tambayar ma'abota ilimi game da hakan, kuma da badan nufin takaitawa ba, da mun ambace shi dan cिकar fa'ida.

Amma nisabin azurfa, to shi ne awon ɗari da arba'in, kuma gwargwadaansa da dirhamai na larabawan Sa'udiyya, shi ne riyal hamsin da shida.

Nisabin zinare shi ne awo ashirin, kuma gwargwadansa daga Junaih na Sa'udiyya, shi ne Junaih goma sha ɗaya da ukun subu'in (ɗaya bisa bakwai na) Junaih, a awon Gram kuwa shi ne Gram casa'in da biyu, kuma wajibi (wato zakka) a cikinsu shi ne rubi'in ɗaya bisa goma akan wanda ya mallaki nisabi daga gare su, ko daga ɗayansu, kuma shekara ta kewayo akaansa.

Riba mai bi ce ga asali, dan haka ba'a buƙatuwa zuwa ga sabuwar shekara, kamar yadda abinda dabba mai kiwo ta haifar to mai bi ne ga asalinsa dan haka ba'a buƙatuwa zuwa ga wata sabuwar shekarar, idan asalinsa ya kasance nisabi ne.

Dan gane kuma kuɗi na takarda waɗanda mutane suke mu'amala da su a yau, to suna cikin hukuncin zinare da azirfa, daidai ne an ambacesu dirhami ne, ko zinare, ko dala, ko wanin haka na daga sunaye, idan

kimarsu ta kai nisabin azirfa ko zinare, kuma shekara ta kewayo akansu, to zakka ta wajaba a kansu.

Kayan ado na mata na zinare ko azirfa a kebance ana riskar da su ga kudi, idan sun kai nisabi kuma shekara ta kewayo a kansu, to lallai a cikinsu akwai zakka koda an tanadesu ne dan amfani ko aro, a cikin mafi inagncin maganganun malamai biyu; saboda gamewar fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -: «Babu wani ma'abocin zinare ko azirfa da ba ya bada zakkarsu, sai an maida su farantai na wuta gare shi a ranar alkiyama». Har dai zuwa karshen Hadisin da ya gabata.

Kuma saboda abinda ya tabbata daga Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa shi, ya ga awarwaro biyu na zinare a hannun wata mace sai ya ce: «Shin kina bada zakkar wannan?». ta ce: A'a. Ya ce: «Shin kina son Allah Ya maida miki su awarwaro biyu na wuta a ranar Alkiyama!» sai ta jefar da su, kuma ta ce: «(Na bada su) ga Allah da kuma ManzonSa». Abu Dawud ne da Nisa'i suka fitar da su da Isnadi mai kyau.

Kuma ya tabbata daga Ummu Salama - Allah Ya yarda da ita - cewa ita ta kasance, tana sanya wasu kayan ado na zinare, sai ta ce Ya Manzon Allah: Shin su taska (kanzu) ne? Sai ya ce: «Abinda ya kai a yi masa zakka to sai aka fitar da zakkar to ba taska ba ne». Tare da wasu Hadisan daban a cikin wannan ma'anar.

Amma hajoji, su ne hajojin da aka tanada dan

siyarwa, to su ana yi musu kima a karshen shekara kuma ana fitar da rubu'in ushurin kimarsu, daidai ne kimar ta su ta kasance kwatankwacin kudinsu ne ko sama da haka, ko kasa da hakan; saboda hadisin Samura ya ce: «Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya kasance yana umartarmu mu fitar da zakka daga abinda muke tanadarsa dan siyarwa», Abu Dawud ne ya rawaito shi.

Filayen da aka tanada dan siyarwa suna shiga cikin hakan, da kuma gidaje, da motoci, da injina da suke dago ruwa, da wanin haka, daga nau'ikan hajojin da aka tanada dan siyarwa.

Amma manyan gidajen da aka tanada dan haya, ba dan siyarwa ba, to zakka ta tabbata a cikin kuɗin hayarsu, idan shekara ta kewayo a kansu, amma zatinsu to babu zakka a cikinsu; saboda kasancewarsu ba'a tanadesu ne dan siyarwa ba, haka nan motocin da aka ware dan hawa da kuma haya, babu zakka a kansu idan ba'a tanadesu dan siyarwa ba, kawai mai su ya saye su ne dan amfani.

Idan kuɗin da suka kai nisabi suka haɗu ga mai motar haya, to ya wajaba ya fitar da zakkarsu idan shekara ta kewayo musu, daidai ne ya kasance ya tanadesu ne dan ciyarwa, ko dan aure, ko dan siyan gidaje da filaye, ko dan biyan bashi, ko dan wanin haka na manufofi; saboda gamewar dalilai na shari'a masu nuni akan wajabcin zakka a kan misalin wannan.

Ingantaccen zance daga maganganun malamai shi ne cewa, bashi ba ya hana zakka saboda abinda ya gabata.

Haka nan dukiyoyin marayu da mahaukata zakka tana wajaba a cikinsu, a wajen mafi yawa daga malamai, idan sun kai nisabi, kuma shekara ta kewayo musu, kuma yana wajaba akan waliyansu su fitar musu da ita da niyya a maimakonsu, yayin cika shekara; saboda gamewar dalilan, misali fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a cikin hadisin Mu'azu - Allah Ya yarda da shi - lokacin da ya aike shi zuwa Yaman: «Lallai cewa Allah Ya wajabta musu sadaka (zakka) a cikin dukiyoyinsu, za'a karba daga mawadatansu, za'a dawo da ita ga talakawansu».

Zakka hakkin Allah ce muhaba da ita (shi ne: Kebantar wani da ita alhali bai cancanci a ba shi ita ba) ba ya halatta ga wanda bai cancanceta ba, ko kuma mutum ya jawowa kansa wani amfani da ita, ko tunkude wata cuta, ko kuma ya kare dukiyarsa daga zargi da ita ko kuma ya tunkude zargi daga gareta, kai yana wajaba akan musulmi ya bada zakkarsa ga wadanda suka cancanceta, dan kasancewarsu suna daga ma'abotanta, ba dan wata manufar daban ba, tare da daɗin rai da ita, da tsarkake niyya saboda Allah a cikin hakan; har sai wuyayensa ya kubuta, kuma ya cancanci gwaggwaban sakamako da kuma maye

gurbi.

Hakika Allah - tsarki ya tabbatar maSa - Ya bayyana a cikin littafinSa mai girma nau'ukan wadanda ake bawa zakka, Allah Madaukakin sarki Ya ce:

﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغُرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾

{Abin sani kawai, dūkiyōyin sadaka na fakīrai ne da miskinai da māsu aiki a kansu, da wadanda ake lallāshin zukātansu, kuma a cikin fansar wuyōyi, da wadanda bashi ya yi wa yawa, da a cikin hanyar Allah da dan hanya (matafiyi). Farilla daga Allah. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima} [al-Taubah: 60].

A rufe karshen wannan ayar mai girma da wadannan sunayen biyun masu girma, akwai fadakarwa daga Allah - tsarki ya tabbatar maSa - ga bayinSa akan cewa Shi - Allah tsarki ya tabbatar maSa - Shi ne Masanin halayen bayinSa: Wanda ya cancanci sadaka daga cikinsu, da kuma wanda bai cancanceta ba, kuma Shi ne Gwani a cikin shari'arSa da ikonSa dan haka ba Ya sanya abubuwa sai a bigiren da ya dace da su, koda wasu daga cikin sirrikan hikimarSa sun buya ga wasu daga cikin mutane; dan bayi su natsu da shari'arSa kuma su mika wuya ga hukuncinSa.

Allah muke roko Ya datar da mu da musulmai ga fahimtar AddininSa, da kuma gaskiya a cikin

mu'amalantarSa, da tsere zuwa ga abinda zai yardar da Shi, da kuma kariya daga abubuwan da suke wajabta fushinSa, lallai cewa Shi Mai yawan ji ne kuma Makusanci!

Allah Ya yi tsira da aminci ga bawanSa kuma ManzonSa Annabimmu Muhammad da alayensa da sahabbansa.

Babban shugaba gaba daya na gudanar da bincike-binciken ilimi

da bada fatawa da kuma da'awa da shiryarwa

Babban malami: Sheikh Abdul'Aziz dan Abdullah dan Baz

SAKO NA BIYU

A kan cikin falalar azimin watan Ramadan, da tsayuwarsa, tare da bayanin wasu hukunce-hukunce masu mihimmanci, wadanda zasu iya boyuwa ga wasu cikin mutane

Da sunan Allah Mai rahama Mai jin kai.

Daga Abdul'aziz dan Abdallah dan Baz, zuwa ga wanda yake ganinsa daga cikin musulmai, Allah Ya shigar da ni da kuma su tafarkin ma'abota imani, kuma Ya datar da ni da su ga fahimtar Sunnah da kuma Alkur'ani, ameen!

Aminci ya tabbata a gareku da rahamar Allah da albarkataunSa

Bayan haka: Wannan takaitacciyar nasiha ce da ta kunshi falalar azimin watan Ramadan, da kuma tsayuwarsa, da falalar rigegeniya a cikinsa da ayyuka na gari, tare da bayanin hukunce-hukunce masu muhimmanci wadanda zasu iya boyuwa ga wasu daga cikin mutane.

Ya tabbata daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa shi ya kasance yana yi wa sahabbansa bushara da zuwan watan Ramadan, kuma tsira da aminci su tabbata agare shi- yana basu labarin cewa shi ne watan da ake bude kofofin rahama

da kofofin aljanna a cikinsa, kuma ake kulle kofofin wutar Jahannama a cikinsa, kuma ake daure Shaidanu a cikinsa, kuma yake cewa:

«Idan farkon daren watan Ramadan ya zo, za'a bude kofofin aljanna ba za'a kulle wata kofa daga cikinsu ba, kuma za'a kulle kofofin wuta ba za'a bude wata kofa daga cikinsu ba, kuma za'a daure Shaidanu, mai kira zai yi kira, ya mai neman alheri ka fuskanto, kuma ya mai neman sharri ka takaita, Allah Yana da waɗanda Yake 'yan tawa daga wuta, kuma hakan a kowanne dare ne».

Kuma mai tsira daminci yana cewa:

«Watan Ramadan ya zo muku, watan albarka, Allah Yana zakke muku a cikinsa: Sai Ya saukar da rahama kuma Ya share kurakurai, kuma Ya amsa addu'a, Allah Yana kallon rigaye-rigayenku (gasarku) a cikinsa, sai Mala'ikunSa su yi alfahari da ku; ku nunawa Allah alheri daga kawunanku; domin cewa tababbe shi ne wanda aka haramta masa rahama a cikinsa».

Kuma tsira da aminci su tabbata a gare shi yana cewa:

«Wanda ya azimci Ramadan yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata daga zunubinsa, wanda kuma ya yi tsayuwar Ramadan, yana mai imani da neman lada za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa, wanda ya yi tsayuwar

daren Lailatul kadri yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa».

Kuma tsira da aminci su tabbata a gareshi yana cewa:

«Allah Yana cewa dukkan aikin Dan Adam nasa ne, kyakkyawa daya da kwatankwacinsa goma, har zuwa ninki dari bakwai, sai azimi lallai shi nawa ne, kuma Ni zan yi sakayya da shi; ya bar sha'awarsa da abincinsa da abin shansa saboda Ni, mai azimi yana da farin ciki biyu: Farin ciki a lokacin buɗa bakinsa, da kuma farin ciki alokacin haɗuwa da Ubangijinsa, kuma bashin bakin mai azimi shi ne mafi dafi a gurin Allah daga kanshin almiski».

Hadisai a cikin falalar azimin watan Ramadan da tsayuwarsa da kuma falalar jinsin azimi suna da yawa.

To yana kamata ga mumuni, ya ribaci wannan damar, ita ce : Abinda Allah Ya yi masa baiwa da ita na riskar watan Ramadan; sai ya yi gaggawar yin ayyukan da'a, kuma ya kiyayi munanan ayyuka, ya yi kokari a yin abinda Allah Ya wajabta a kansa, musamman ma dai salloli biyar; domin cewa ita ginshikin Musulunci ce, kuma ita ce mafi girman farillai bayan shahada biyu, to wajibi ne akan kowanne musulmi namiji da musulma mace kiyayewa a kanta da kuma yinta a lokacinta da kushu'i da kuma nutsuwa.

Daga mafi muhimmancin wajibanta a hakkin maza shi ne, yin ta a cikin jama'a a cikin dakunan Allah

(masallatai) waƙanda Allah Ya yi izini a ɗaukaka su,
kuma a ambaci sunanSa a cikinsu kamar yadda Ya ce:

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَعَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَرْكَعُوا مَعَ الرَّكْعَيْنِ ﴿٤٣﴾﴾

(Ku tsaida sallah ku bada zakka kuma ku yi ruku'u
tare da masu ruku'u)

[al-Bakara: 43],

Kuma (Allah) - Maɗaukakin Sarki - Ya ce:

﴿حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿١٢٨﴾﴾

(Ku tsare lõkatai a kan sallõli da sallah mafificiya.
Kuma ku tsayu kuna mãsu kanƙan da kai ga Allah)

[al-Bakara: 238],

Kuma Ya ce:

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾﴾

(Lalle ne, Mũminai sun sãmi babban rabõ 1

Waƙanda suke a cikin sallarsu mãsu tawãli'u ne 2)

[al-Muminun: 1-2]

har zuwa inda Ya ce:

﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ

الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾﴾

(Su ne waƙanda suke kiyaye sallolinsu, waɗannan
su ne magada, waƙanda suke gadan (aljannar)
Firdausi alhali su suna madawwama a cikinta)

[al-Mua'Minun: 9-11]

Kuma Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a

gare shi - ya ce:

«Lallai alkawarin da ke tsakanin mu da su (shi ne) sallah, wanda ya barta, to, haƙiƙa ya kafirta».

Kuma mafi muhimmancin farillai bayan sallah shi ne, bada zakka kamar yadda (Allah) Ya ce:

﴿وَمَا أَمْرًا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ٥٦﴾

(Kuma ba a umarce su da kome ba fāce bauta wa Allah, suna māsu tsarkake addinin gare Shi, māsu karkata zuwa ga addinin gaskiya, kuma su tsaida sallah su bāyar da zakka, kuma wannan shi ne addinin waɗanda suke a kan hanyar kwarai)

[Al-Bayyinah: 5],

kuma Maɗaukakin sarki Ya ce:

﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ٥٦﴾

(Ku tsaida sallah ku bada zakka, kuma kubi Manzo tsammaninku za'a jikanku)

[Al-Nur: 56].

Haƙiƙa Littafin Allah mai girma ya yi nuni da kuma Sunnar ManzonSa mai girma, sun yi nuni akan cewa wanda bai bada zakkar dukiyarsa ba, za'a yi masa azaba da ita a ranar alkiyama.

Kuma mafi muhimmancin al'amura bayan sallah da zakka da azimin Ramadan, kuma shi ɗaya ne daga cikin rukunan Musulunci biyar, waɗanda aka ambata a cikin faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare

shi -:

«An gina musulunci akan abubuwa biyar: Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma lalle (Annabi) Muhammad Manzon Allah ne, da tsaida sallah, da bada zakkah, da azumin Ramadan, da kuma Hajjin daki».

Kuma yana wajaba akan musulmi ya kiyaye aziminsa da tsayuwar darensa, daga abinda Allah Ya haramta akansa, na maganganu da ayyuka; domin cewa abin nufi da azimi shi ne yi wa Allah - tsarki ya tabbatar maSa - biyayya da girmama alfarmominsa, da yakar rai akan sabawa son ranta a kan biyayya ga Ubangijinta, da kuma saba mata da hakuri daga abinda Allah Ya haramta, kuma abin nufi bai zama mujarradin (kawai) barin abin ci da abin sha da sauran abubuwan da suke bata azimi ba; saboda haka ya inganta daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa shi ya ce:

«Azimi garkuwa ne, idan yinin azimin dayanku ya kasance, to kada ya yi kwarkwasa, kuma kada ya yi zancen banza, idan wani ya zage shi ko ya yi fada da shi, to ya ce azimi nake yi»,

Kuma ya inganta daga gare shi - tsira da amincin Allah su tabbata gareshi - cewa shi ya ce:

«Wanda bai bar fadin karya ba, da kuma aiki da ita da wauta ba, to Allah ba Shi da wata bukata akan ya bar abincinsa, da kuma abin shansa».

Ta hanyar wafannan nassosin da ma wasunsu sai aka san cewa, wajibi akan mai azimi shi ne ya kiyaye daga dukkan abinda Allah Ya haramta akansa, da kuma kiyayewa akan dukkan abinda Allah Ya wajibta a kansa, da haka ne ake kaunar rahama gare shi, da kuma 'yantuwa daga wuta, da karɓar azimi da kuma tsayuwar dare.

Kuma akwai wasu al'amura wafanda zasu iya boyuwa akan wasu daga cikin mutane.

Daga cikinsu: Cewa wajibi akan musulmi ya yi azimi dan imani da neman lada, badan riya ko jiyarwa ba, ba kuma dan koyi da mutane ba, ko bin iyalansa ko mutanen garinsa, kai wajibi akansa ya zama abin da ya sashi yin azimi shi ne, imaninsa da cewa Allah Ya wajibta masa hakan, da kuma neman sa ga lada a wurin Ubangijinsa a cikin hakan, haka nan tsayuwar Ramadan yana wajaba akan musulmi ya aikata dan imani da neman lada, ba dan wani dalilin daban ba; saboda haka ne tsira da aminci su tabbata agare shi ya ce:

«Wanda ya azimci Ramadan yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata daga zunubinsa, wanda kuma ya yi tsayuwar Ramadan yana mai imani da neman lada za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa, wanda ya yi tsayuwar daren Lailatul kadri, yana mai imani da neman lada, za'a gafarta masa abinda ya gabata na zunubinsa».

Yana daga cikin al'amuran da hukuncinsu zai iya boyuwa ga wasu daga cikin mutane shi ne: Abinda yake bijirowa mai azimi na ciwo, ko habo, ko amai, ko shigar ruwa ko kananzir zuwa ga makogwansa, ba tare da zabinsa ba, to dukkanin wadannan al'amuran basa bata azimi, sai dai wanda ya yi gangancin yin amai, to aziminsa ya baci; saboda fadin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

«Wanda amai ya zo masa (ya rinjaye shi) to babu ramuwa akansa, wanda kuma ya jawo amai, to ramuwa ta wajaba akansa».

Daga hakan akwai: Abinda yakan bijirowa mai azimi, na jinkirin yin wankan janaba har zuwa bullowar alfijir, da kuma abinda yake bijirowa wasu daga cikin mata, na jinkirin yin wankan al'ada ko biki, har zuwa bullowar alfijir, idan ta ga tsarki kafin alfijir, to azimi ya lazimce ta, kuma babu wani hani akan jinkirta wanka har zuwa bayan bullowar alfijir, sai dai ba ya halatta gareta ta jinkirta shi har zuwa bayan bullowar rana, kai yana wajaba akanta ta yi wanka ta sallaci Asuba kafin bullowar rana.

Haka nan mai janaba ba ya halatta a gare shi ya jinkirta wanka, har zuwa bayan bullowar rana, kai yana wajaba akansa ya yi wanka ya sallaci Asuba kafin bullowar rana, kuma yana wajaba akan namiji ya yi gaggawa da yin hakan har ya riski sallar Asuba tare da jama'a.

Daga cikin al'amuran da basa bata azimi: Diban jini, da yin allurar da ba ta ciyarwa ba ce, sai dai jinkirta hakan har zuwa dare ya fi, kuma ya fi tsare azumi idan hakan ya sawwaka; saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

«Kabar abinda kake kokwantansa, zuwa abinda baka kokwantansa».

Da kuma faɗinsa - tsira da aminci su tabbata agare shi -:

«Wanda ya kiyaye shubuhohi to ya kubutar da Addinisa da kuma mutuncinsa».

Kuma daga cikin al'amuran da hukuncinu yake boyuwa ga wasu daga cikin mutane:

Rashin nutsuwa a cikin sallah, daidai ne ta kasance sallar farilla ce ko ta nafila, hakika ingantattun hadisai daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - sun yi nuni akan cewa, nutsuwa rukuni ce daga cikin rukunan sallah, sallah bata inganta ba tare da ita ba, ita ce kankar da kai a cikin sallah, da kuma rashin yin gaggawa har sai kowanne kashi ya koma bigirensa, kuma da yawa daga cikin mutane suna yin sallar ashan a cikin watan Ramadan sallar da ba ya yin ta cikin hankali, kuma ba ya nutsuwa a cikinta, kai yana yin caccaka acikinta caccaka, kuma wannan sallar akan wannan siffar batacciya ce, kuma mai yinta mai safo ne, ba za'a ba shi lada ba.

Kuma yana daga cikin al'amuran da hukuncinsu

yakan boyu ga wasu daga cikin mutane: Zatan sashinsu cewa, sallar ashan ba ya halatta a rageta daga raka'a ashirin, kuma wasu daga cikinsu suka yi zatan cewa ba ya halatta ayi kari a cikinta akan raka'a goma sha ɗaya, ko raka'a goma sha uku,, to wannan dukansa zato ne, ba'a bigiransa ba, kai kuskure ne ya sabawa dalilai.

Hakika ingantattun Hadisiai daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - sun yi nuni akan cewa, sallar dare akwai yalwa a cikinta, bata da wani iyakar da ba ya halatta a saba masa, kai ya tabbata daga gare shi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - cewa ya kasance yana yin sallar dare raka'a goma sha ɗaya, wani lokacin ma ya yi sallah raka'a goma sha uku, kuma ba mamaki ya yi sallah kasa da haka a cikin watan Ramadan da waninsa, lokacin da aka tambaye shi game da sallar dare sai ya ce:

«(Raka'a) biyu-biyu ne, idan ɗayanku ya ji tsoron Asuba (ta riske shi) sai ya sallaci raka'a ɗaya zata zame masa wuturi ga abinda ya sallata».

Bukhari da Muslim sun haɗu akan ingancinsa.

Kuma bai iyakance wasu raka'o'i ababen ayyanawa ba, ba'a watan Ramadan ba haka kuma ba'a waninsa ba, saboda haka ne sahabbai suka yi sallah a lokacin Umar - Allah Ya yarda da shi - a wasu daga cikin lokuta raka'a ashirin da uku, a wasu lokutan kuma raka'a

ashirin da ɗaya, dukkanin wannan ya tabbata daga Umar - Allah Ya yarda da shi - haka kuma daga sahabbai a lokacinsa.

Wasu daga cikin magabata ya kasance, yana yin sallah a watan Ramadan raka'a talatin da shida, kuma yana yin wutiri da uku, waninsu kuma yana yin sallah raka'a arba'in da ɗaya, babban malamin musulunci Ibnu Taimiyyah da waninsa daga ma'abota ilimi sun ambaci hakan daga garesu, kamar yanda - Allah Ya yi masa rahama - ya ambaci cewa, al'amarin akwai yalwa a cikin hakan, kuma ya ambaci cewa abinda ya fi ga wanda ya tsawaita karatu da ruku'u da sujjada shi ne ya karanta adadin, wanda kuma ya sawwaka karatu da ruku'u da sujjada sai ya kara adadin wannan shi ne ma'anar maganarsa - Allah Ya yi masa rahama -.

Wanda ya lura da sunnarsa - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - zai san cewa abinda ya fi a cikin wannan dukkaninsa shi ne sallah raka'a goma sha ɗaya, ko goma sha uku a cikin watan Ramadan dama waninsa; saboda kasancewar hakan shi ne wanda ya dace da aikin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a galibin halayensa, kuma cewa hakan ya fi sauƙi ga masallata, kuma ya fi kusa ga kushu'i da nutsuwa, wanda kuma ya kara to babu laifi kuma ba'a ki hakan ba kamar yadda ya gabata.

Kuma abinda ya fi ga wanda ya yi sallah tare da liman a tsayuwar dare cewa, kada ya fita sai tare da

liman; saboda faɗin Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -:

«Lallai cewa mutum idan ya tsaya tare da liman har sai da ya idar, Allah Zai rubuta masa tsayuwar dare».

Kuma an shara'antawa musulmai su yi kokari a cikin nau'ikan ibada a cikin wannan watan mai girma na sallar nafila, da karatun Alkur'ani, ta hanyar tadabburi (bibbiyarsa) da fahimta da yawaita tasbihi da hailala da tahmidi da kabbara da istigfari da addu'o'in da aka shara'anta, da horo da aikin alheri, da kuma hani daga abin ki, da kira zuwa ga Allah, da taimakon talakawa da miskinai, da yin kokari a biyayya ga mahaifa da sada zumunci, da girmama makwabci, da gaida mara lafiya, da wanin haka na nau'ukan alheri; saboda faɗinsa - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - a cikin Hadisin da ya gabata:

«Allah Yana duba zuwa ga gasarku a gare shi, sai Ya yi wa Mala'ikunSa alfahari da ku, dan haka ku nunawa Allah alheri daga kawunanku, domin cewa mara arziki shi ne wanda aka haramta masa rahamar Allah a cikinsa».

Da kuma abinda aka ruwaito daga gare shi - tsira da aminci su tabbata agare shi - cewa shi ya ce:

«Wanda ya nemi kusanci a cikinsa, da wata ɗabi'a daga cikin ɗabiun alheri, to ya kasance kamar wanda ya bada wata farilla ce a cikin watan da ba shi ba, wanda kuma ya yi wata farilla a cikinsa, to ya kasance

kamar ya yi farilla saba'in ne a cikin waninsa»

Da kuma faɗinsa - tsira da aminci su tabbata agare shi - a cikin ingantaccen Hadisi:

«Umarah a cikin Ramadan ta yi daidai da Haji - ko cawa ya yi: Da Hajji tare da ni».

Hadisai da abinda aka ruwaito daga sahabbai masu nuni akan halaccin rigegeniya a cikin nau'ikan alheri a cikin wannan watan mai girma suna da yawa.

Allah Shi ne wanda ake roka Ya datar da mu da sauran musulmai ga dukkan abinda a cikinsa akwai yardarsa, kuma Ya karbi aziminmu, da tsayuwarmu, kuma Ya gyara halayenmu, Ya kuma tsaremu daga fitintinu masu batarwa, kamar yadda muke rokonSa - tsarki ya tabbatar maSa - Ya gyara jagororin musulmai, kuma ya haɗa kalmarsu akan gaskiya, lallai cewa Shi Majibincin haka ne kuma Mai iko ne akansa.

Aminci ya tabbata a gareku da rahamar Allah, da kuma albarkokinSa.

Teburin bayani

TAKAITATTUN SAKONNI BIYU A KAN ZAKKA DA AZUMI	2
SAKO NA FARKO.....	2
A kan wasu bincike-bincike masu muhimmanci akan zakka..	2
SAKO NA BIYU	13
A kan cikin falalar azimin watan Ramadan, da tsayuwarsa, tare da bayanin wasu hukunce-hukunce masu mihimmanci, wadanda zasu iya boyuwa ga wasu cikin mutane	13

رسالة الحرمين

Sakon Haramain

Abun ciki na jagora ga masu zuwa Masallacin Harami da
Masallacin Annabi da harsuna

